
Poznavanje in zadovoljstvo z delom Komisije za preprečevanje korupcije med prebivalci Pomurja

VARSTVOSLOVJE
letn. 23
št. 1
str. 87–106

Mateja Lepoša, Bojan Dobovšek

Namen prispevka:

Namen prispevka je ugotoviti, kako prebivalci Pomurja poznajo Komisijo za preprečevanje korupcije (KPK) in kako so zadovoljni z njenim delom.

Metode:

Prispevek temelji na pregledu domačih in tujih strokovnih ter znanstvenih del na področju preprečevanja korupcije, na podlagi katere je bil oblikovan vprašalnik. Z uporabo statističnega orodja SPSS so opravljene statistične analize, s pomočjo katerih smo lahko uspešno odgovorili na zastavljena raziskovalna vprašanja.

Ugotovitve:

Med izpraševanci Pomurja na (ne)zadovoljstvo z delom KPK najbolj vplivata ocena sodelovanja KPK z drugimi institucijami in ocena profesionalnosti ter integritete. Ugotavljamo, da na (ne)zadovoljstvo z delom KPK nimata vpliva ocena narave njenega dela in zaznava korupcije v Pomurju.

Omejitve/uporabnost raziskave:

Vzorčenje v naši raziskavi ni bilo opravljeno verjetnostno, zato rezultatov raziskave ne moremo posplošiti na celotno populacijo. Zaradi krajšega časa zbiranja podatkov je naš vzorec dokaj majhen ($N = 164$).

Praktična uporabnost:

Raziskovalni model in rezultati predstavljajo zelo dobro izhodišče za prihodnje raziskovanje dejavnikov, ki vplivajo na oblikovanje mnenja, ki izhaja iz rezultatov naše raziskave.

Izvirnost/pomembnost prispevka:

Tovrstna raziskava v Sloveniji še ni bila opravljena, kar predstavlja izvirnost prispevka na tem področju in spodbuja predvsem mlade raziskovalce za raziskovanje mnenja prebivalcev o tovrstnih institucijah in raziskovanju dejavnikov, ki oblikujejo takšno mnenje ter posledično omogoča izboljšave.

Ključne besede: korupcija, preprečevanje, Komisija za preprečevanje korupcije, zadovoljstvo z delom, Pomurje

UDK: 343.352(497.4)

Acquaintance and satisfaction with the work of the Commission for the Prevention of Corruption among residents of Pomurje

Purpose:

The purpose of the paper is to find out how residents of Pomurje know the Commission for the prevention of corruption (KPK) and how satisfied they are with its work.

Design/Methods/Approach:

The findings, presented in this paper, are based on descriptive method of scientific literature review on the subject of preventing corruption, especially empirical research findings. To evaluate satisfaction with KPK's work and cooperation between KPK and other institutions one sample t-test was used. We compared evaluations between professionalism and integrity and nature of KPK's work with Pearson coefficient. To determine associations between all factors we used multiple regression analysis.

Findings:

Evaluation of cooperation between KPK and other institutions and evaluation of professionalism and integrity have the most impact on general (un)satisfaction with their work while we conducted that evaluation of the nature of the KPK's work and corruption perception does not make significant impact on (un)satisfaction with their work.

Research Limitations/Implications:

Most implications in our research are related to our sample which was not patterned randomly and that is why we cannot generalize our results on whole population. Due to the short amount of time collecting the data we only had 164 respondents.

Practical Implications:

Our research model and results represent a great starting point for future research of understanding which factors are the most important regarding trust in KPK's work.

Originality/Value:

This kind of research of satisfaction with preventive institutions work is the first one in Slovenia and could be a good encouragement for young researchers to find out more about the importance of civil society cooperating more with preventive institutions which could lead to better understanding their work and working more successfully on the subject of preventing corruption.

Keywords: prevention, corruption, Commission for the Prevention of Corruption, satisfaction with work, Pomurje

UDC: 343.352(497.4)

1 UVOD

Škodo, ki jo korupcija povzroča družbi, je težko izmeriti, posledice pa plačajo prebivalci, kar se pozna na njihovi kakovosti življenja. Po podatkih politične skupine Zeleni/ESZ Evropska unija zaradi korupcije izgubi približno 904 milijarde evrov letno. Po enakih podatkih Slovenija na letni ravni zaradi korupcije izgubi približno 3,5 milijarde evrov. Omenjeni znesek je ravno tolikšen, kolikor Slovenija letno nameni zdravstvenemu sistemu ter oskrbi starejših. Še bolj skrb vzbujajoče postane, ko iz poročila razberemo podatek, da Slovenija šolskemu sistemu letno nameni 1,8 milijarde evrov, kar je polovica tega, kar s korupcijo izgubimo (The Greens/EFA Group, 2018). Čeprav je korupcija globalni problem, jo je treba v vsaki državi obravnavati kot individuum, saj se korupcijska ravnanja prilagajajo okolju, v katerem nastajajo. To pomeni, da so oblike korupcije predvsem odvisne od sistema, ki v določeni državi deluje (Parisi, 2019), prav tako se s tem pojavljajo različni pristopi, kako se s korupcijo soočati.

Različni avtorji opisujejo različne pristope, ki jih je v boju proti korupciji treba upoštevati. V Sloveniji lahko boj proti korupciji razdelimo v dve skupini: represija in preventiva. Za uspešno delovanje na področju korupcije je potrebna združitev obeh pristopov v skupno integriran pristop v boju proti korupciji (Parisi, 2019) oziroma dopolnjevanje preventivnih ukrepov z represivnimi (Dobovšek in Miklavčič, 2010), ključnega pomena pa je prav tako mednarodno sodelovanje (Dobovšek, 2005).

V Sloveniji na področju represije deluje Policija, ki je na področju korupcije vezana izključno na Kazenski zakonik (»KZ-1-UPB2«, 2012). V preventivni smeri delujoča institucija pa je Komisija za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju Komisija), ki je samostojen in neodvisen državni organ ter ima jasno določene pristojnosti in naloge v boju s korupcijo. Komisija ima z zakonom določene pristojnosti, ki zajemajo preprečevanje korupcije, krepitev integritete in nadzor ter preiskovanje domnevnih koruptivnih ravnanj (Komisija za preprečevanje korupcije, n. d. b).

Zaupanje ljudi v tovrstne institucije in zakonodajo ter razumevanje korupcije in njenih oblik s strani družbe je pomemben dejavnik, ki odraža dobro delo na področju preventive (Meško, 2005). Tudi Fedran (2014) poudarja potrebo po skupnem udejstvovanju in družbenem soglasju na področju preprečevanja korupcije, kjer je pomembno predvsem sodelovanje vseh institucij z javnostjo. Enako v svoji raziskavi potrjuje Ankamah (2019), ki trdi, da je sodelovanje nekaterih socialnih akterjev s preventivnimi institucijami na področju korupcije ključnega pomena (mediji, aktivisti civilne družbe, žvižgači ipd.).

2 PREPREČEVANJE KORUPCIJE

Korupcijo lahko do določene mere definiramo zelo splošno in univerzalno, njena definicija pa se spreminja glede na njeno dojetanje predvsem z vidika okoliščin njenega nastanka. Dobovšek in Miklavčič (2010) delita definicije na tiste, ki zajemajo družbeno ali politično komponento ter ekonomski ali organizacijski vidik. Če se najprej osredotočimo na splošno in univerzalno definicijo korupcije, jo številni avtorji opredeljujejo kot najbolj odklonsko in deviantno ravnanje posameznika ali organizacije v družbi (Smolej in Gorenak, 2013), ter sodobni družbeni problem, ki ga lahko v Sloveniji štejemo med enega izmed najnevarnejših poleg organizirane kriminalitete in terorizma (Meško, 2009). Med korupcijo štejemo vsa dejanja in vedenja, s katerim se kršijo družbena moralna in etična načela, norme ter vrednote (Dobovšek, 2008).

Konkretnejše definicije korupcije lahko opredelimo kot tiste, ki podrobneje definirajo posamezne akterje v korupciji ter njene posledice in okolje, v katerem korupcija nastane. Sandholtz in Koetzle (2000) korupcijo definirata kot zlorabo javne funkcije za zasebne namene, s čimer se strinjata tudi Shleifer in Vishny (1993), ki korupcijo definirata kot izkoriščanje javnih uslužbencev za zasebno korist interesnih skupin, tako definicijo pa v Sloveniji uporablja tudi Dobovšek (2009). Sviderskyi in Lubentsov (2020) delita korupcijo glede na vsoto denarja, ki je prisotna pri dejanju in na okolje, kjer nastane na: veliko, majhno in politično. Podobna je tudi delitev Jandosove (v Dobovšek, 2008), ki korupcijo deli na tri nivoje: mikro, srednji in makro nivo korupcije, ki se prav tako razlikujejo glede na akterje, ki korupcijo izvajajo, ter oblike korupcije, ki pri tem nastanejo. Na mikro nivoju so akterji korupcije državljani in nižji javni uslužbenci, v srednjem nivoju so to mali in srednji poslovneži ter srednji nivo vladnih uslužbencev, funkcionarji in lokalne avtoritete, na makro nivoju pa so akterji korupcije menedžerji nacionalnih in internacionalnih podjetij ter najvišji državni uslužbenci, politiki, komisije ter nadzorna telesa.

Dobovšek in Škrbec (2012) sta mnogim definicijam korupcije, analiziranih v slovenskem okolju, določila skupni imenovalac treh lastnosti, da dejanje opredelimo kot koruptivno: kršitev, položaj in pridobljena korist. V slovenskem pravnem okolju je najpomembnejša definicija korupcije iz Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije: »Korupcija je vsaka kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju, kot tudi ravnanje oseb, ki so pobudniki kršitev ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo zaradi neposredno ali posredno obljubljenih, ponujenih ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega.« (»Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije [ZIntPK]«, 2011)

Na omenjeno definicijo korupcije po ZIntPK se sklicuje tudi Komisija za preprečevanje korupcije (n. d. a), ki povzema elemente, ki jih določeno dejanje mora vsebovati, da ga označimo kot koruptivnega: a) kršitev (storitev in opustitev), b) dolžno ravnanje, c) kršitev stori uradna oseba kot določeno z zakonom, d) okolje javnega ali zasebnega sektorja in e) namen pridobitve koristi zase ali za drugega (premoženjska ali nepremoženjska). Po definiciji Komisije za preprečevanje korupcije (n. d. b) je bistven tudi koruptivni namen ter aktivna in pasivna stran koruptivnega ravnanja. V nasprotju s Policijo Komisija ni vezana

izključno na Kazenski zakonik, kar Smolej (2015) opisuje kot korupcijo v širšem pomenu. Delo Policije na področju korupcije torej lahko opredelimo kot korupcijo v ožjem pomenu, saj zajemajo izključno kazniva dejanja po KZ-1 (»KZ-1-UPB2«, 2012), medtem ko delo Komisije opredelimo kot korupcijo v širšem pomenu (zraven prištevamo vsa moralno zavržna in negativna dejanja).

2.1 Analiza podatkov števila korupcijskih ravnanj v Sloveniji

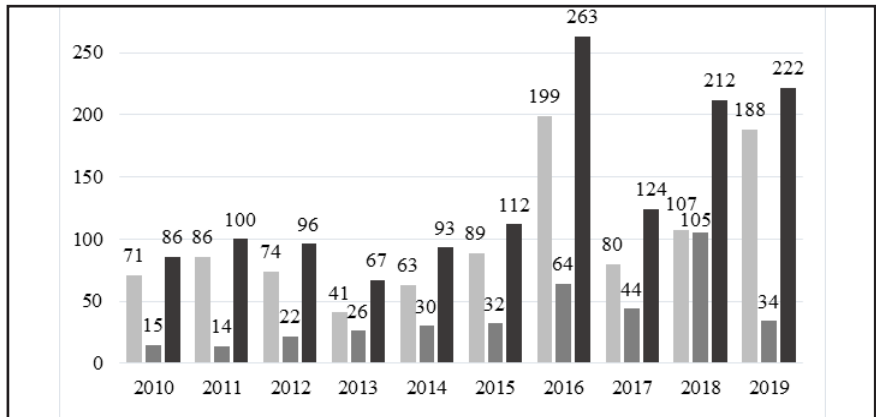
Evropska komisija v svojem poročilu iz leta 2014 navaja podatek, da korupcija Evropsko unijo stane približno 120 milijard letno (European Commission, 2014). V poročilu posebnega Evrobarometra o korupciji iz leta 2019 je naveden podatek, da kar 26 % prebivalcev Evropske unije občuti posledice korupcije v svojem vsakodnevem življenju. Ocenjevanje razširjenosti korupcije se je leta 2019 v primerjavi z letom 2017 povzdignilo v kar 18 državah Evropske unije (European Union, 2020). Večina držav, vključenih v ocenjevanje globalnega indeksa korupcije, zadnja leta doživlja padec na lestvici od 0 do 100, kjer 0 pomeni, da je država zelo koruptivna, 100 pa pomeni, da je država glede korupcije zelo čista. Več kot dve tretjini držav dosega vrednost pod 50, medtem ko je povprečna vrednost vseh vključenih izključno 43. Slovenija se na tej lestvici zadnja leta giblje dokaj enakomerno. Najvišjo vrednost beleži leta 2009 (66), najnižjo pa leta 2013 (57). V letih 2016 in 2017 je dosegla vrednost 61, v letih 2018 in 2019 pa vrednost 60 (Transparency International, 2019). V letu 2020 je posebni izziv v boju proti korupciji prinesla pandemija covid-19. Po podatkih Transparency International Slovenia (2021) so prijave o korupciji v času pandemije odmevale po vsem svetu. V boju proti korupciji je 26 držav napredovalo na lestvici, 22 držav pa nazadovalo. Preostale države so ostale na enaki stopnji, med temi tudi Slovenija.

Slovenska policija vsako leto javno dostopno objavi podatke o kriminaliteti za preteklo leto za celotno Slovenijo. Podatkovna baza zajema vsa kazniva dejanja po KZ-1 (»KZ-1-UPB2«, 2012), ki jih policisti obravnavajo, kategorizirana pa so po času, območju, klasifikaciji kaznivega dejanja idr. Za potrebe naše analize smo najprej pregledali statistične podatke za celotno Slovenijo, nato pa smo se osredotočili na vsa kazniva dejanja na območju Policijske uprave Murska Sobota, saj smo v raziskavi osredotočeni na območje Pomurja. V naslednjem koraku smo izločili vsa kazniva dejanja, ki za našo analizo niso pomembna, ohranili pa osem kaznivih dejanj, ki jih Policija uvršča med koruptivna ravnanja, in sicer kršitev proste odločitve volivcev (151. člen), sprejemanje podkupnine pri volitvah (157. člen), nedovoljeno sprejemanje daril (241. člen), nedovoljeno dajanje daril (242. člen), jemanje podkupnine (261. člen), dajanje podkupnine (262. člen), sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje (263. člen) in dajanje daril za nezakonito posredovanje (264. člen).

Graf 1 prikazuje število kaznivih dejanj korupcije za območje celotne države Slovenije, evidentiranih v statistični bazi Policije. Na pomembno dejstvo, ki ga je za pravilno interpretacijo statistično zavedenih podatkov Policije treba poudariti, je že leta 2008 opozarjal Jevšek (2008), ko je poudaril, da je Policija pri kazenskem pregonu korupcije vezana izključno na definicije Kazenskega zakonika, zato je

posledično število prijav korupcijskih ravnanj občutno manjše v primerjavi z delom Komisije.

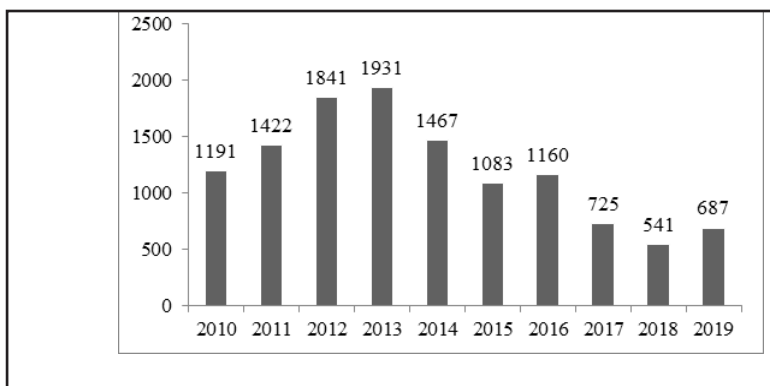
Graf 1: Število čistih kaznivih dejanj korupcije in drugih kaznivih dejanj z elementi korupcije v Sloveniji (Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019).

Komisija v največji meri prejema splošne prijave korupcije, ki se ne navezujejo na že določene konkretne institute po ZIntPK. Jevšek (2008) je prav tako opozoril na pravilno interpretacijo t. i. »čistih korupcijskih ravnanj« ter kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, kjer je posreden motiv lahko tudi korupcija. V statistiki je veliko takšnih ravnanj evidentiranih v okviru drugih kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete (Policija, n. d. a), kar predstavlja še večjo problematiko interpretacije vseh korupcijskih ravnanj.

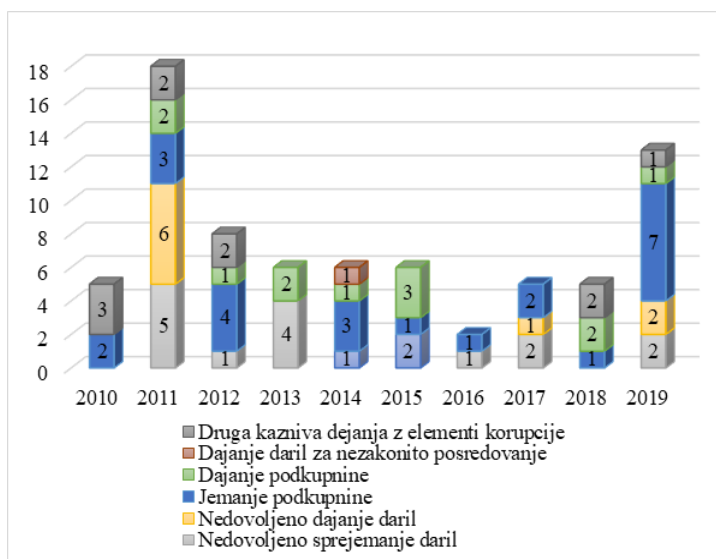
Komisija je recimo v letu 2019 vse skupaj prejela 687 prijav sumov korupcije, od tega je po 40. členu Poslovnika 125 prijav zavrgla. Poslovnik Komisije za preprečevanje korupcije (2012) v 40. členu namreč navaja razloge, zaradi katerih se Komisija lahko odloči, da določene prijave ne bo obravnavala (če so v prijavi izražena zgolj stališča in mnenja, ni možnost razbrati obstoja dokazov o koruptivnem dejanju in podobno). V letu 2019 je Komisija rešila 676 prijav, kar predstavlja izdane zaključene dokumente v zvezi s prijavo, zavrženjem, naknadnim odgovorom ali odstop prijave drugim organom, odgovorom prijaviteljem in podobno (Komisija za preprečevanje korupcije, n. d. c).

Graf 2 prikazuje, da se v zadnjih desetih letih število prijavljenih primerov giblje zelo različno. Pri številu rešenih prijav moramo včasih upoštevati, da Komisija v določenem letu rešuje tudi prijave, ki so ostale iz prejšnjih let, zato lahko v poročilih Komisije v nekaterih letih opazimo večje število rešenih prijav kot prijavljenih. Tudi v letu 2019 je Komisija na primer rešila 696 prijav, prejela pa 687 (Komisija za preprečevanje korupcije, n. d. c).

Graf 2: Število prejetih prijav v Sloveniji po letih v obdobju 2010–2019 (Vir: Komisija za preprečevanje korupcije, n. d. c)

Graf 3 prikazuje število korupcijskih ravnanj po letih na območju PU Murska Sobota v obdobju 2010–2019. Največ korupcijskih dejanj (čista korupcijska dejanja in druga kazniva dejanja z elementi korupcije skupaj) v Pomurju beležimo v letu 2011 (18), najmanj pa v letu 2016 (2). V obdobju 2010–2019 ni zabeležena storitev kaznivega dejanja sprejemanje podkupnine pri volitvah (157. člen KZ-1 (»KZ-1-UPB2«, 2012)) ter sprejemanja koristi za nezakonito posredovanje (263. člen KZ-1 (»KZ-1-UPB2«, 2012)) na območju PU Murska Sobota. Največ kršitev zaznamo pri 261. členu KZ-1 (»KZ-1-UPB2«, 2012), jemanje podkupnine (24), najmanj pa kršitev 264. člena, dajanje daril za nezakonito posredovanje (1).

Graf 3: Število korupcijskih ravnanj na območju PU Murska Sobota po letih v obdobju 2010–2019 (Vir: Policija, n. d. b)

Po podatkih Transparency International v Sloveniji kar 89 % anketiranih v posebnem Evrobarometru 470 leta 2017 (EU Open Data Portal, n. d.) meni, da je korupcija v Sloveniji zelo razširjena. Od tega 57 % vprašanih meni, da se je korupcija v zadnjih treh letih povečala, 32 % meni, da je korupcija ostala enaka,

le 5 % državljanov pa meni, da se je korupcija v Sloveniji v zadnjih treh letih zmanjšala.

2.2 Teoretični koncepti preprečevanja korupcije

Boj proti korupciji predstavljajo ukrepi, ki jih lahko razdelimo v dve skupini glede na njihov pristop: represivni in preventivni. Represivni ukrepi predstavljajo reakcijo na koruptivna dejanja, ko so ta že odkrita. Smolej (2015) takšno korupcijo definira kot korupcijo v ožjem smislu, z njo pa se ukvarjata Policija in tožilstvo. Fedran, Dobovšek in Ažman (2015) nekatere represivne reakcije ocenjujejo kot neuspešne, zato trdijo, da je uspešno vzpostavljena preventiva na področju boja proti korupciji izrednega pomena. Fedran (2014) zapiše še, da zgolj represivni ukrepi za takšen pojav, kot je korupcija niso dovolj, temveč so potrebni uspešni neekaznovalni preventivni ukrepi.

Pri preprečevanju korupcije lahko sledimo načelom situacijske prevencije, ki v boju proti korupciji zajemajo dejavnike, kot so: izobraževanje, dostop do informacij, vloga medijev in vloga drugih institucij (Masoumi, 2016), ki sčasoma vodi do manj skorumpirane družbe (Dobovšek, 2008). Novinarji, aktivisti in žvižgači predstavljajo dejavnik podpore institucijam, ki se ukvarjajo s preprečevanjem korupcije, zanje pa so pomembni predvsem s štirih vidikov: a) aktivirajo preiskave, b) razširjajo dejavnosti in operacije, c) varujejo operacije in preiskave ter d) branijo neodvisnost in moč protikorupcijskih institucij (Ankamah, 2019). Težnjo po skupnem udejstvovanju na področju preprečevanja korupcije zaznava tudi Fedran (2014), ki poudarja, da je na tem področju potreben družbeni konsenz ter sodelovanje javnosti s preventivnimi institucijami.

Učinkovit pristop prav tako predstavljajo načela situacijske prevencije, ki svoj pristop k preprečevanju korupcije usmerja na prostor oziroma okoliščine, pri katerih prihaja do koruptivnih ravnanj, ne osredotoča pa se na storilce (Porter in Graycar, 2016), s čimer zmanjšujemo možnosti za nastanek koruptivnih ravnanj (Meško, 2009) ter s tem preprečimo škodljive posledice, ki jih le-ta predstavljajo (Dobovšek in Kordež, 2005). Načelom situacijske prevencije Slovenija sledi z implementacijo načrta integritete, ki je eden izmed najbolj aktualnih metod na področju preprečevanja korupcije (Fedran, Dobovšek in Ažman, 2015).

2.3 Percepcija civilne družbe do dela preventivnih institucij

V raziskavah na mnogih področjih služb, katerih primarni namen je zagotavljanje varnosti, tako represivno kot preventivno (policija, zasebnovarnostna industrija ipd.), je zadovoljstvo družbe oziroma javnosti kritični merski instrument, s katerim raziskovalci ugotavljajo legitimnost opravljanja takšnega dela (Steden in Nalla, 2010). Stališče ljudi do korupcijskih ravnanj je po mnenju avtorjev Tu et al. (2020) ključnega pomena, kakšno mnenje imajo ljudje o funkcionarjih oziroma ljudeh, ki se s tem področjem ukvarjajo. Zato postane še posebej skrb vzbujajoče, kadar se korupcija pojavi na področjih, kot so sodišča, policija, in v organih, ki bi morali s svojim delovanjem ljudem biti vzor in zgled. Ko se v takšnih institucijah pojavi sum o koruptivnem ravnanju oziroma posledično neefektivno in neuspešno ravnanje, institucije po mnenju Hutchisona in Johnsona (2011) začnejo izgubljati svojo

legitimnost delovanja. Javnost mora verjeti v verodostojnost protikorupcijskih institucij, da bodo vsi sumi korupcije obravnavani enako, ne glede na status in položaj ljudi, ki so vpleteni (Johnston, 2002, v Quah, 2009). S tem se strinja tudi Gemperle (2017), ki trdi, da je za uspešnost delovanja protikorupcijskih institucij najpomembnejša podpora javnosti oziroma seznanjenost javnosti v smislu sooblikovanja novih družbenih norm na področju integritete. Dejavnost protikorupcijskih institucij mora biti kolektivna. V nekaterih državah Zahodnega Balkana Harasymiw (2019) označuje vlogo civilne družbe kot zelo šibko, kar se odraža v visoki stopnji korupcije. Oblikovanje mnenja družbe ter razumevanje korupcije sta po njegovem mnenju ključna v boju proti korupciji.

V slovenskem prostoru na manko dobrih empiričnih raziskav na področju korupcije opozarjajo Dobovšek, Ažman in Slak (2016). Da bi dobili širši vpogled v raziskanost tematike v Sloveniji, smo v slovenskem knjižničnem informacijskem sistemu (COBISS) naredili sistematični pregled literature. Naša vključitvena merila so zajemala vir v slovenskem jeziku, tematsko ustreznost vira in strokovno literaturo, izključili pa smo merila, kot so vir v tujem jeziku, zaključna dela (diplomsko delo, magistrsko delo, doktorska disertacija), leposlovje in tematska neustreznost. Naše iskanje je zajemalo le eno ključno besedo, in sicer »Komisija za preprečevanje korupcije«, saj smo želeli dobiti vpogled izključno v raziskave, ki zajemajo Komisijo in ne korupcijo v splošnem. Po metodi PRISMA smo po pregledu 150 zadetkov ugotovili, da v Sloveniji ni empiričnih znanstvenih raziskav, ki bi proučevale stališča ali mnenja javnosti o Komisiji.

V drugem koraku smo v vključitvena merila dodali samo zaključna dela ključne besede »Komisija za preprečevanje korupcije« (diplomska dela, magistrska dela ter doktorske disertacije), saj nas je zanimalo, ali med njimi na izbrano temo obstaja kakšna empirična raziskava. Dobili smo 23 zadetkov, med katerimi smo za dva zadetka potrdili tematsko ustreznost našega iskanja. S sistematičnim pregledom literature o raziskanosti našega področja se strinjamo z navedbami Dobovška, Ažmana in Slaka (2016) o slabi raziskanosti področja korupcije izven akademskega področja. V Sloveniji pa še vedno velik problem predstavlja nedovzetnost nekaterih organizacij za delovanje na področju preventive korupcije. To poudarjajo tudi Fedran (2014) ter Pristavec in Škrbec (2012), ki menijo, da na primer sama implementacija načrta integritete ni dovolj za uspešno preprečevanje korupcije, ampak je pomembno le tega aktivno izvajati, nadzorovati ter nadgrajevati. Prav tako je veliko zaposlenih slabo seznanjenih s preventivnimi ukrepi ali pa se jim zdi, da le-ti niso uspešni.

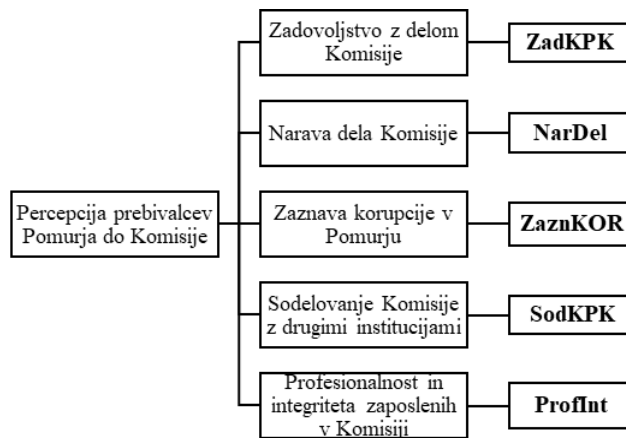
Krepitev transparentnosti in integritete ter seznanjenost s problemom korupcije bi morala priti primarna področja, s katerimi bi se seznanili mladi v času svojega izobraževanja, saj bi s predstavitvijo škodljivih posledic korupcije spodbujali njihova moralna načela in ravnanja v prihodnosti.

Na tem področju je v letu 2020 Komisija v okviru tedna boja proti korupciji predstavila projekt »Integriteta, skupni cilj generacij« v sodelovanju z drugimi institucijami na področju izobraževanja, katerega cilj je predstavitev integritete v segmentih družbe, katerih namen je izobraževanje in vzgoja mladih. Tako bi se pojem integritete implementiral v proces učenja od vrtca do visokošolskih zavodov (Komisija za preprečevanje korupcije, 2020).

3 RAZISKOVALNI OKVIR

Glede na to, da v Sloveniji ne obstajajo empirične raziskave o stališčih civilne družbe do Komisije za preprečevanje korupcije, je cilj raziskave dobiti vpogled v dve dokaj osnovni merili percepcije delovanja določene institucije: poznavanje njenega delovanja in obstoja ter splošno zadovoljstvo z njenim delom (Steden in Nalla, 2010). S sliko 3.1. prikazujemo raziskovalni model, sestavljen na podlagi pregleda tuje in domače literature. Štirje konstrukti, na podlagi katerih smo sestavili vprašalnik, so povzeti po raziskavi avtorjev Steden in Nalla (2010), in sicer zadovoljstvo z delom, narava dela, sodelovanje z drugimi institucijami ter profesionalnost in integriteta zaposlenih. Trditve smo za namen naše raziskave prilagodili našim potrebam ter jih nato prevedli iz angleščine v slovenščino in nato nazaj v angleščino, da smo preverili, ali smo ohranili vsebinsko podobnost vprašalnika, pri čemer smo upoštevali spremembe, ki so nastale zaradi prilagoditve vprašalnika glede na ocenjevanje druge institucije. Dodali smo še konstrukt zaznave korupcije, ki je povzet po raziskavi Lobnikar et al. (2016), kajti veliko tujih avtorjev, ki raziskujejo stališča javnosti do protikorupcijskih institucij, (npr. Brusca et al, 2017) kot pomemben dejavnik vključujejo tudi stopnjo zaznave korupcije. Slika 3.1 prikazuje tudi krajšave poimenovanja konstruktov, ki smo jih uporabili v analizah, z namenom lažjega pregleda kazalnikov in razumljivosti.

Slika 1:
Raziskovalni
model in
poimenovanje
konstruktov

Uporabili smo kvantitativno metodo zbiranja podatkov s pomočjo vprašalnika, oblikovanega v spletnem orodju EnKlik Anketa (1.ka.si). Za objavo vprašalnika smo izbrali socialno omrežje Facebook, kamor smo objavili povezavo do vprašalnika. Ker so naša ciljna populacija prebivalci Pomurja, smo se osredotočili na skupine Facebooka, ki so vsebinsko namenjene prebivalcem Pomurja, in izbrali skupino »Moje Pomurje«, ki šteje 708 članov. Za objavo povezave smo administratorja skupine prosili za dovoljenje. Prav tako je bilo omogočeno deljenje povezave med uporabniki. Zbiranje podatkov je trajalo od 5. 2. 2020 do 5. 5. 2020. Anketirance smo v uvodu ankete seznanili z namenom vprašalnika ter opozorili na anonimnost in prostovoljnost sodelovanja v raziskavi. Poudariti je treba, da naše vzorčenje ni bilo opravljeno naključno, torej rezultatov ne moremo brez zadržkov posploševati na celotno populacijo.

Raziskovalna vprašanja, na katera smo v naši raziskavi poskušali odgovoriti, so:

- R1: V kolikšni meri so izpraševanci zadovoljni z delom Komisije?
- R2: Kako izpraševanci ocenjujejo naravno dela Komisije ter profesionalnost in integriteto zaposlenih?
- R3: Kakšno je mnenje izpraševancev o stanju korupcije v Pomurju?
- R4: Kako izpraševanci ocenjujejo sodelovanje Komisije z drugimi institucijami?
- R5: Kako vplivajo narava dela, sodelovanje Komisije z drugimi institucijami, profesionalnost in integriteta zaposlenih ter zaznava korupcije v Pomurju na zadovoljstvo z delom Komisije?

Vprašalnik smo sestavili na podlagi predhodno opravljenega sistematičnega pregleda domače in tuje literature. Sestavljen je iz petih vsebinsko povezanih konstruktov: zadovoljstvo z delom Komisije, narava dela Komisije, zaznava korupcije v Pomurju, sodelovanje Komisije z drugimi institucijami ter profesionalnost in integriteta zaposlenih. Prvi sklop vprašanj je obsegal pet trditve v povezavi z zadovoljstvom z delom, ki v podobnih raziskavah predstavlja kritični merski instrument za ugotavljanje legitimnosti dela institucij (Steden in Nalla, 2010). Drugi sklop zajema štiri trditve o naravi dela Komisije, ki po mnenju Stedna in Nalle (2010) meri poznavanje dela določene institucije. Tretji sklop je sestavljen iz štirih trditve o zaznavi korupcije v Pomurju, ki se nanašajo na mnenje izpraševancev o razširjenosti korupcije v Pomurju, katerega vpliv nas zanima na splošno zadovoljstvo z delom Komisije. Četrty sklop je sestavljen iz štirih trditve o sodelovanju Komisije z drugimi institucijami, peti sklop pa sestavljajo štiri trditve o profesionalnosti in integriteti zaposlenih. Za merjenje vseh petih sklopov trditve je bila uporabljena Likertova lestvica strinjanja od 1 do 5, pri čemer vrednost 1 predstavlja »močno se ne strinjam«, vrednost 5 pa »močno se strinjam«. Zadnji del vprašalnika je obsegal demografska vprašanja o spolu, starosti, trenutnem poklicnem statusu, izobrazbi in delovnih izkušnjah v letih. Vprašanje o starosti anketirancev je bilo odprtega tipa, vsa druga vprašanja v vprašalniku so zaprtega tipa.

Notranjo doslednost vprašalnika smo preverili s koeficientom Cronbach alfa, za vsak sklop trditve posebej in skupno zanesljivost celotnega vprašalnika, njihove vrednosti so predstavljene v tabeli 1.

Konstrukt	N trditve	Cronbach alfa
Zadovoljstvo z delom Komisije	5	0,824
Narava dela Komisije	4	0,752
Zaznava korupcije v Pomurju	4	0,817
Sodelovanje z drugimi institucijami	4	0,828
Profesionalnost in integriteta zaposlenih	4	0,829
SKUPAJ	21	0,882

Tabela 1: Vrednost koeficienta Cronbach alfa za vsak sklop trditve ter skupna zanesljivost vprašalnika

Vzorec predstavlja 164 oseb, ki so izpolnile vprašalnik. Čeprav udeležba (N = 164) ni izjemno velika, lahko spodbuja mlade raziskovalce in raziskovalce nasploh za nadgradnjo raziskovalnega modela, uporabljenega v tem delu. V nadaljevanju bomo predstavili karakteristike našega vzorca glede na demografijo, zajeto v vprašalniku. V raziskavi nas je zanimala tudi izobrazbena struktura anketirancev, saj po mnenju Mahajana in Bandyopadhyaya (2015) predstavlja najpomembnejšo demografsko karakteristiko, kajti vsakemu posamezniku omogoča možnost neodvisne presoje. Pri tem ugotavljamo, da ima 46,3 % anketirancev visokošolsko ali univerzitetno izobrazbo, kar je tudi modus oziroma vrednost, ki je pri tej kategoriji izbrana največkrat. Le 1,8 % anketirancev ima dokončano osnovno šolo ali manj, 6,1 % anketirancev ima zaključeno specializacijo, magisterij ali doktorat, pri čemer zaključujemo, da naš vzorec predstavljajo dobro izobraženi. V Pomurju je po podatkih statističnega urada v letu 2020 delovno aktivnih 42.046 prebivalcev. Največ izpraševancev je zaposlenih (70,1 %) z delovnimi izkušnjami manj kot 5 let (45,7 %). Temu primerna je tudi povprečna vrednost starosti, ki je v našem vzorcu 35 let. Povprečna starost v Pomurski regiji je v letu 2020 po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije 45,6 let (Statistični urad Republike Slovenije, n. d.).

4 REZULTATI

V analizi smo uporabili različne statistične metode, izbrane na podlagi ustreznosti preverjanja zastavljenih hipotez in posledično uspešnega odgovora na zastavljena raziskovalna vprašanja. Hipoteze smo preverjali s pomočjo t-testa, Pearsonovega koeficienta korelacije, opravili smo metodo glavnih komponent ter večkratno regresijsko analizo.

Za ugotavljanje zadovoljstva z delom Komisije smo ob izpolnjevanju vseh predpostavk uporabili t-test za en vzorec. Preverjali smo, ali je izračunana vzorčna aritmetična sredina višja ali nižja od določene testne vrednosti. Postavili smo ničelno ter nasprotno hipotezo:

H₀₁: Zadovoljstvo z delom je 3.

H₁: Zadovoljstvo z delom je manjše od 3.

Eksperimentalna vrednost testne statistike (t-vrednost) za merjeno spremenljivko »zadovoljstvo« je -2,327. Njena negativna vrednost pomeni, da je manjša od določene testne vrednosti. Izračunana p-vrednost je bila 0,01, kar pomeni, da je $p < 0,05$. Ničelno hipotezo smo zavrnili in potrdili H₁. Zaključili smo, da izpraševanci niso zadovoljni z delom Komisije.

Najvišjo vrednost aritmetične sredine, merjeno na lestvici 1–5, smo zabeležili pri trditvi »Komisija v splošnem s svojim delom proti korupciji deluje v dobrobit ljudi« (3,22), kar je pravzaprav obetajoče, saj je to tudi primarni namen Komisije. Največkrat izbran odgovor pri tej trditvi je »se strinjam«. Trditev »Z delom Komisije sem zadovoljen/na« je najslabše ovrednotena (2,59), zaskrbljujoče pa je predvsem dejstvo, da tudi seznanjenost z uspešnim delom Komisije izpraševancem ne daje občutka varnosti pred korupcijo.

Drugi vsebinski sklop so sestavljale trditve o sami naravi dela Komisije, saj smo želeli preveriti, kako izpraševanci ocenjujejo delo Komisije in ali ima to vpliv na končno zadovoljstvo z njihovim delom. Izpraševance smo povprašali o kompleksnosti, stresnosti, zahtevnosti in ogroženosti zaradi narave dela zaposlenih. Pri vseh štirih trditvah je najpogostejši odgovor »se strinjam«, kar nas tudi pozitivno preseneča. Lahko bi rekli, da je ta konstrukt vprašalnika zelo homogen, saj sta tako modus kot povprečna vrednost zelo konsistentna pri vseh trditvah. Izpraševanci se torej strinjajo, da je delo Komisije stresno, zahtevno in kompleksno, ter menijo, da so zaposleni lahko zaradi narave dela Komisije tudi ogroženi.

Zanimalo nas je, ali obstaja povezanost med tem, kako izpraševanci ocenjujejo naravo dela Komisije ter profesionalnost in integriteto zaposlenih v Komisiji. To smo ugotavljali s Pearsonovim koeficientom povezanosti spremenljivk, merjenih na intervalni lestvici, kar je tudi pogoj za opravljanje te analize. Pearsonovi koeficienti korelacije morajo zavzemati vrednosti med $[-1, 1]$, kjer -1 pomeni popolno negativno povezanost, 1 pa popolno pozitivno povezanost. Vrednost 0 pomeni, da povezanost ne obstaja (Šifrer in Bren, 2011). V našem primeru so bili vsi izračunani koeficienti pozitivni, kar pomeni, da tisti, ki višje ocenjujejo samo naravo dela Komisije, višje ocenjujejo tudi profesionalnost in integriteto zaposlenih.

V vprašalnik smo vključili tudi konstrukt o zaznavi korupcije, saj smo skozi pregled literature ugotovili, da se percepcija o številu koruptivnih dejanj velikokrat »precenjuje«, kar pomeni, da javnost meni, da je korupcije veliko več, kot pa je dejansko število koruptivnih dejanj. V vprašalnik smo vključili: dajanje in sprejemanje podkupnine, dajanje in sprejemanje daril, nezdržljivost funkcij ter odkrivanje nesorazmernega premoženjskega stanja. Trditve smo zastavili v smislu »Zdi se mi, da je *določeno koruptivno dejanje* velik problem v Pomurju«. Pri vseh štirih trditvah je na lestvici strinjanja 1–5 modus »se strinjam«, vse povprečne vrednosti pa presegajo 3,6. Izjema je le sprejemanje in dajanje daril, kjer je povprečna vrednost nižja (3,48). Tudi hipotezo o stanju korupcije smo preverjali s t-testom za en vzorec ter postavili ničelno in nasprotno hipotezo:

Ho1: Stanje korupcije je 3 (neopredeljeno).

H1: Stanje korupcije je več od 3 (veliko).

Eksperimentalna vrednost testne statistike za merjeno spremenljivko je 9,928. Njena pozitivna vrednost pomeni, da je večja od testne vrednosti 3. Izračunana p vrednost je 0,000, kar pomeni, da je $p < 0,05$. Ničelno hipotezo zavrnemo ter potrdimo nasprotno. Izpraševancem se koruptivna dejanja torej zdijo velik problem, čeprav je po statističnih podatkih Policije število koruptivnih dejanj dokaj nizko, kar potrjujejo dejstva iz predhodnih raziskav.

Z vprašalnikom smo želeli dobiti tudi vpogled v mnenje izpraševancev o sodelovanju Komisije z drugimi institucijami. Po mnenju Lambergerja (2017) je javnost večkrat napačnega mnenja o samih vlogah določenih institucij pri preprečevanju korupcije (npr. Policije, tožilstva). Nas pa je zanimalo, kaj izpraševanci menijo o uspešnosti sodelovanja več institucij proti korupciji

(Policija, FURS). Večina izpraševancev se strinja, da Komisija sodeluje s Policijo in Finančno upravo Republike Slovenije (modus je 4 – se strinjam). Prav tako je dobro ocenjena trditev, da sodelovanje med vsemi institucijami pripomore k uspešnemu preprečevanju korupcije.

Zadnji sklop trditev predstavlja ocena profesionalnosti in integritete zaposlenih v Komisiji. Izpraševance smo spraševali, ali se jim zdi, da so zaposleni dobro izobraženi, usposobljeni za reševanje kompleksnih situacij, pošteni in profesionalni. Izpraševanci so najbolje ocenili izobraženost, sledi dobra usposobljenost za reševanje kompleksnih situacij, profesionalnost, najslabše pa je ocenjena poštenost.

Nazadnje nas je še zanimalo, ali zaznava korupcije v Pomurju, narava dela zaposlenih, profesionalnost in integriteta vplivajo na splošno zadovoljstvo z delom Komisije. Uporabili smo večkratno regresijsko analizo, najprej pa smo za preglednejšo regresijsko analizo z metodo glavnih komponent zmanjšali število spremenljivk v faktorje. Izločili smo 5 faktorjev, s katerimi smo pojasnili 64,87 % skupne variance (zadovoljstvo z delom, narava dela, zaznava korupcije, sodelovanje, profesionalnost in integriteta). V družboslovju po navedbah Šifrer in Bren (2011) velja, da naj bi skupna pojasnjena varianca z izločenimi faktorji predstavljala vsaj 30 %.

Za izvedbo regresijske analize smo za odvisno spremenljivko izbrali zadovoljstvo, za neodvisne pa naravo dela, profesionalnost in integriteto, zaznavo korupcije in sodelovanje. Rezultat večkratne regresije celotnega modela je multipli determinacijski koeficient in znaša 0,442, kar pomeni, da je 44,2 % variance odvisne spremenljivke pojasnjeno z izbranimi neodvisnimi spremenljivkami. Za neodvisne spremenljivke smo izračunali standardizirane koeficiente, ki prikazujejo njihov vpliv na odvisno. Ocenjevanje profesionalnosti in integritete zaposlenih najbolj vpliva na zadovoljstvo z delom Komisije (standardizirani koeficient = 0,413; p-vrednost je 0,000), nato pa sodelovanje z drugimi institucijami (standardizirani koeficient = 0,336; p-vrednost je 0,000). Zaznava korupcije ne vpliva na zadovoljstvo z delom Komisije (koeficient znaša 0,071; p-vrednost pa 0,238), prav tako narava dela, katere standardizirani koeficient znaša le 0,019; p-vrednost pa je 0,784.

5 ZAKLJUČNA RAZPRAVA

Korupcija je z vidika preiskovanja kaznivih dejanj organizirane kriminalitete ena izmed najtežavnejših na področju njenega odkrivanja, saj imamo pri tem vpletena dva akterja, pri čemer imata oba od koruptivnega ravnanja nekakšno korist. Prav to je razlog za neprijavo koruptivnega ravnanja, saj bi prijava dejanja enega akterja hkrati pomenila samoinkriminacijo istega akterja. Prav iz tega izhaja potreba po preprečevanju korupcije. S preventivno namreč dosežemo, da preprečimo nastanek okoliščin, ki bi omogočile, da do kaznivega dejanja korupcije sploh pride. Temelj preprečevanja korupcije je Slovenija leta 2004 začela graditi z Zakonom o preprečevanju korupcije (»ZPKor«, 2004), ki je urejal ustanovitev neodvisnega organa na tem področju. Tako je začela delovati Komisija, s tem pa se

je začela tudi implementacija načrtov integritete, ki so pomemben in tudi temeljni institut na področju preprečevanja korupcije.

Za vzpostavitev zaupanja javnosti v delovanje preventivnih institucij je ključnega pomena transparentnost teh institucij, kar vključuje dobro preventivno delovanje in uspešnost preiskovanja koruptivnih dejanj. Po mnenju Mahajana in Bandyopadhyaya (2015) je uspešnost delovanja protikorupcijskih institucij odvisna od podpore javnosti in dobrega sodelovanja med ljudmi. Kot avtorja poudarjata, je povezava med javnostjo in institucijo za preprečevanje korupcije vitalnega pomena za nadzorovano vključenost javnosti v delo protikorupcijske komisije in legitimizacijo njihovega dela.

Z našo raziskavo smo dobili širši vpogled v oceno dela Komisije med izpraševanci Pomurja. Zadovoljstvo z delom Komisije je ocenjeno kot slabo, ugotavljamo pa statistično značilen vpliv ocene sodelovanja Komisije z drugimi institucijami ter mnenje o profesionalnosti in integriteti zaposlenih na splošno zadovoljstvo z delom Komisije. Ne opazimo pa statistično značilnega vpliva na splošno zadovoljstvo pri oceni narave dela Komisije ter zaznave korupcije v Pomurju.

Pri zaznavi korupcije v Pomurju so izpraševanci ocenili, da je korupcije v Pomurju veliko, kar potrjuje podatke iz raziskave posebnega Evrobarometra za Slovenijo, kjer je kar 89 % vprašanih ocenilo, da se je korupcija v zadnjih treh letih povečala. Podatki, ki smo jih analizirali za območje PU Murska Sobota, ne prikazujejo občutnega povečanja števila kaznivih ravnanj korupcije v letih, ko je bila raziskava opravljena, prav tako je v Pomurju relativno malo zabeleženih kaznivih dejanj, ki jih klasificiramo kot korupcijska, zato menimo, da so prebivalci Pomurja premalo ozaveščeni o dejanskem stanju korupcijskih kaznivih ravnanj in o preiskavah korupcije. V našo raziskavo smo vključili le nekaj faktorjev, ki nam bolje pojasnijo mnenje izpraševancev o delu Komisije. Razsežnosti za nadaljnje raziskave so na tem področju ogromne, saj je v Sloveniji raziskovanje področij dela institucij, ki delujejo na področju preprečevanja korupcije, ničelno. Naša izbrana populacija so bili prebivalci Pomurja, kar predstavlja zelo majhen del prebivalstva Slovenije, zato tudi vzorec ni velik ($N = 164$), naših rezultatov pa zaradi nenaključnega izbora v vzorec ne moremo brez zadržkov posploševati na celotno populacijo.

Naš raziskovalni model izhaja iz raziskave, opravljene v tujini, in ni specifično oblikovan za raziskovanje preventivne institucije na področju korupcije, temveč je za ta namen prilagojen. Glede na analize njegove zanesljivosti bi lahko rekli, da je smiselno oblikovan in zanesljivo meri, kar želimo meriti, vsekakor pa bi bil lahko z vključitvijo več področij ter nadgradnjo uporabljen za širše raziskovanje delovanja institucij, ki se ukvarjajo s preventivo koruptivnih dejanj. Takšna raziskovanja so v prihodnosti zaželeni in potrebna, saj se mora ustvarjati vez med zaupanjem javnosti v delovanje takšnih institucij. Iz tujih raziskav (npr. Harasymiw (2019), Gemperle (2017)) namreč izhaja dejstvo, da so mnogi deležniki širše javnosti pomembni dejavniki pri uspešnem delovanju preventivnih institucij, k čemur bi bilo treba v prihodnosti vedno bolj stremeti. Delovanje vseh deležnikov lahko sčasoma vodi do manj skorumpirane družbe ter krepite transparentnosti in integritete institucij.

UPORABLJENI VIRI

- Ankamah, S. S. (2019). Why do »teeth« need »voice«? The case of anti-corruption agencies in three Australian states. *Australian Journal of Public Administration*, 78, 1–16. <https://doi.org/10.1111/1467-8500.12374>
- Brusca, I., Rossi, M. F. in Aversano, N. (2017). Accountability and transparency to fight against corruption: An international comparative analysis. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 20(5), 486–504. <http://dx.doi.org/10.1080/13876988.2017.1393951>
- Dobovšek, B. (ur.). (2005). *Korupcija in politika*. Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Dobovšek, B. (2008). *Korupcija v tranziciji*. Fakulteta za varnostne vede.
- Dobovšek, B. (2009). Prevention of corruption in practice – Integrity plans. V G. Meško in H. Kury (ur.), *Crime policy, crime control and crime prevention – Slovenian perspectives* (str. 255–277). Faculty of Criminal Justice and Security.
- Dobovšek, B., Ažman, B. in Slak, B. (2016). Velika ekonomska kriza in finančna kriminaliteta. V J. Piano (ur.), *Peta veja oblasti* (str. 129–156). eBesede d.o.o. in Dobra Država, zavod za politično kulturo.
- Dobovšek B. in Kordež G. (2005). Načrti integritete kot prevencija korupcije. V B. Lobnikar (ur.), *Zbornik prispevkov: 6. slovenski dnevi varstvoslovja* (str. 11). Fakulteta za varnostne vede.
- Dobovšek, B. in Miklavčič, K. (2010). Korupcija v politiki: Razvojni pristop k preventivi. V T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Smernice sodobnega varstvoslovja: Zbornik prispevkov: 11. dnevi varstvoslovja* (str. 9). Fakulteta za varnostne vede. https://www.fvv.um.si/DV2010/zbornik/preprecevanje_korupcije/Miklavcic_Dobovsek.pdf
- Dobovšek, B. in Škrbec, J. (2012). Korupcija, grožnja slovenski (pravni) državi. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(1), 50–59.
- EU Open Data Portal. (n. d.). *Special Eurobarometer 470: Corruption*. https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2176_88_2_470_ENG
- European Commission. (2014). *Report from the Commission to the Council and the European Parliament: EU anti-corruption report*. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_en.pdf
- European Union. (2020). *Special Eurobarometer 502: Corruption*. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2247>
- Fedran, J. (2014). Problematika načrtov integritete v Sloveniji. V B. Flander, I. Areh in M. Jere (ur.), *Zbornik prispevkov: 15. slovenski dnevi varstvoslovja*. Fakulteta za varnostne vede. <https://www.fvv.um.si/dv2014/zbornik/Fedran.pdf>
- Fedran, J., Dobovšek, B. in Ažman, B. (2015). Assessing the preventive anti-corruption efforts in Slovenia. *Varstvoslovje*, 17(1), 82–99. https://www.fvv.um.si/rV/arhiv/2015-1/05_Fedran_Dobovsek_Azman_rV_2015-1.pdf
- Gemperle, M., S. (2017). Improving state legitimacy? The role of anti-corruption agencies in fragile and conflict-affected states. *Global Crime*, 19(1), 22–41. <https://doi.org/10.1080/17440572.2017.1411806>
- Harasymiw, B. (2019). Civil society as an anti-corruption actor in post-Euromaidan Ukraine. *Canadian Slavonic Papers*, 61(3), 288–320. <https://doi.org/10.1080/000>

[85006.2019.1636630](https://doi.org/10.1177/0022343311417981)

- Hutchison, M. L. in Johnson, K. (2011). Capacity to trust? Institutional capacity, conflict, and political trust in Africa, 2000–2005. *Journal of Peace Research*, 48(6), 737–752. <https://doi.org/10.1177/0022343311417981>
- Jevšek, A. (11. 6. 2008). *Policija preiskuje več kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete – Informacija iz novinarske konference* [Zvočni posnetek]. Policija. <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/2374-policija-preiskuje-vec-kd-s-podrocja-gospodarske-kriminalitete-nk-2008?fbclid=IwAR3YO5BPW5PBEAj4L3HUkUKB5DQalh47wfKhpI0jrYe5VdQZx2fwODWWy-c>
- Kazenski zakonik (KZ-1-UPB2). (2012, 2015, 2016, 2017, 2020). *Uradni list RS*, (50/12, 54/15, 6/16, 38/16, 27/17, 23/20).
- Komisija za preprečevanje korupcije. (1. 12. 2020). *Vabilo na spletni dogodek v okviru projekta Integriteta: Skupni cilj generacij*. <https://www.kpk-rs.si/blog/2020/12/01/vabilo-na-spletni-dogodek-v-okviru-projekta-integriteta-skupni-cilj-generacij/>
- Komisija za preprečevanje korupcije. (n. d. a). *O Komisiji*. <https://www.kpk-rs.si/komisija-2/o-komisiji/>
- Komisija za preprečevanje korupcije. (n. d. b). *Pristojnosti in naloge*. <https://www.kpk-rs.si/komisija-2/o-komisiji/pristojnosti-in-naloge/>
- Komisija za preprečevanje korupcije. (n. d. c). *Letna poročila*. <https://www.kpk-rs.si/komisija-2/publikacije/letna-porocila/>
- Lamberger, I. (2017). Dosedanje izkušnje in učinkovitost preiskovalnih institucij pri odkrivanju in obvladovanju korupcijskih tveganj v zdravstvu. V *Korupcijska tveganja v zdravstvu / 24. strokovno srečanje ekonomistov in poslovnih delavcev v zdravstvu* (str. 39–43). Društvo ekonomistov v zdravstvu.
- Lobnikar, B., Prisljan, K. in Modic, M. (2016). Merjenje uspešnosti implementacije policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67(2), 89–110.
- Masoumi, M. S. (2016). Social prevention approach from corruption. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*. http://tojdac.org/tojdac/VOLUME6-NOVSPCL_files/tojdac_v060NVSE173.pdf
- Mahajan, S., K. in Bandyopadhyay, B. (2015). Role of anti-corruption institutions in sustainable development – An opinion survey on the impact of corruption for effective governance. V X. Zhu in S. Zhao (ur.), *Proceedings of 2015 International Conference on Public Administration: 11th International Conference on Public Administration*, (1), (str. 293–306). <https://www-webofscience-com.ezproxy.lib.ukm.si/wos/woscc/full-record/WOS:000373537900032>
- Meško, G. (2005). Odzivanje na korupcijo-Preprečevanje ali zanihanje? V B. Dobovšek (ur.), *Korupcija in politika* (str. 61–78). Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Meško, K. (2009). Preventivni vidik ukrepov proti korupciji. V T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Varstvoslovje med teorijo in prakso; Zbornik prispevkov: 10. dnevi varstvoslovja*, (str. 12). Fakulteta za varnostne vede. <https://www.fvv.um.si/dv2009/zbornik/clanki/mesko.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2010). *Poročilo o delu policije za leto 2010*.

- <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2010.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2011). *Letno poročilo o delu policije za 2011.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2011.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2012). *Letno poročilo o delu policije za 2012.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2012.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2013). *Letno poročilo o delu policije za 2013.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2013.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2014). *Letno poročilo o delu policije za 2014.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2014.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2015). *Letno poročilo o delu policije za 2015.* https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2015_popravljeno.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2016). *Letno poročilo o delu policije za 2016.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2016.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2017). *Letno poročilo o delu policije za 2017.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2017.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2018). *Letno poročilo o delu policije za 2018.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2018.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2019). *Letno poročilo o delu policije za 2019.* https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2019_popr.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2020). *Letno poročilo o delu policije 2020.* <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2020.pdf>
- Parisi, N. (2019). The institutionalisation of strategies to prevent corruption: The international and European model. *Revista brasileira de estudos politicos*, 119, 397–447. http://apps.webofknowledge.com.ezproxy.lib.ukm.si/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=11&SID=E4ZChtN41tDvrPKpxTY&page=1&doc=4
- Policija. (n. d. a). *Kriminaliteta.* <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/statistika/kriminaliteta>
- Policija. (n. d. b). *Letna poročila o delu policije.* <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/statistika>
- Porter, L. E. in Graycar, A. (2016). Hotspots of corruption: Applying a problem-oriented policing approach to preventing corruption in the public sector. *Security Journal*, 29(3), 423–441.
- Poslovnik Komisije za preprečevanje korupcije. (2012). *Uradni list RS*, (24/12).
- Pristavec, S. in Škrbec, J. (2012). Načrt integritete oziroma upravljanje s tveganji

- v javnem in zasebnem sektorju. V T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Zbornik prispevkov: 13. Slovenski dnevi varstvoslovja*. Fakulteta za varnostne vede. <https://www.fvv.um.si/DV2012/zbornik.html>.
- Quah, J. S. (2009). Benchmarking for excellence: A comparative analysis of seven Asian anti-corruption agencies. *Asia. Pacific Journal of Public Administration*, 31(2), 171–195. <https://doi.org/10.1080/23276665.2009.10779362>
- Shleifer, M. in Vishny, R. W. (1993). Corruption. *Quarterly Journal of Economics*, 108(39), 599–617.
- Smolej, D. (2015). Kdo nadzira nadzornike Komisije za preprečevanje korupcije. V B. Flander, I. Areh in M. Modic (ur.), *Zbornik prispevkov: 16. slovenski dnevi varstvoslovja* (str. 124–131). Fakulteta za varnostne vede. <https://www.fvv.um.si/knjigarna/eknjige/pdf/DV2015-Zbornik.pdf>
- Smolej, D. in Gorenak, V. (2013). Odziv javnosti na korupcijo in njene pojavne oblike. V T. Pavšič Mrevlje in I. Areh (ur.), *Zbornik povzetkov: 14. dnevi varstvoslovja* (str. 5). Fakulteta za varnostne vede. https://www.fvv.um.si/DV2013/zbornik/kriminologija/Smolej_Gorenak.pdf
- Sandholtz, W. in Koetzle, W. (2000). Accounting for corruption: Economic structure, democracy, and trade. *International Studies Quarterly*, 44(1), 31–50.
- Statistični urad Republike Slovenije. (n. d.). Pomurska regija. <https://www.stat.si/obcine/sl/Region/Index/1>
- Steden, R. in Nalla, K. M. (2010). Citizen satisfaction with private security guards in the Netherlands: Perceptions of an ambiguous occupation. *European Journal of Criminology*, 7(3), 214–234.
- Sviderskiy, O. in Lubentsov, A. (2020). The impact of corruption on the development of legal and economic systems of state. *Baltic Journal of Economic Studies*, 6(1). <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/776>
- Šifrer, J. in Bren, M. (2011). *SPSS – Multivariatne metode v varstvoslovju*. Fakulteta za varnostne vede.
- The Greens/EFA Group. (2018). *The costs of corruption across the EU*. <https://www.greens-efa.eu/files/doc/docs/e46449daadbfebc325a0b408bbf5ab1d.pdf>
- Transparency International. (29. 1. 2019). *How corruption weakens democracy*. https://www.transparency.org/news/feature/cpi_2018_global_analysis
- Transparency International Slovenia. (16. 2. 2021). *CPI 2020: Slovenija brez napredka že od leta 2012*. <https://www.transparency.si/novica/cpi-2020-slovenija-brez-napredka-ze-od-leta-2012/>
- Tu, W., Yang, J. in Zheng, Y. (2020). Influence of individual values on attitudes toward corruption: What undermine formal anticorruption effectiveness. *Asian Journal of Social Psychology*, 23(3), 264–277.
- Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK). (2011, 2020). *Uradni list RS*, (69/11, 158/20).
- Zakon o preprečevanju korupcije (ZPKor). (2004, 2006). *Uradni list RS*, (2/04, 20/06).

O avtorjih:

Mateja Lepoša, magistrica varstvoslovja. E-pošta: mateja.leposa@student.um.si

Dr. Bojan Dobovšek, redni profesor, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede. E-pošta: bojan.dobovsek@fvv.uni-mb.si